GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek Nro. 28. 19 Lutego 1818.

A. Załuski

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytaniia.

Dnia 27go Stycznia o godz. 3ciey po południu, zagaiła Kommissya imieniem Xięcia Rejenta tegoroczne posiedzenie Parlamentu następuiącą mową, którą Lord Kanclerz przeczytał:

Milordowie i Mości Panowie!

„Odebraliśmy od Xięcia Rejenta rozkaz, abyśmy WPanom oświadczyli, iż z wielkim swoim smutkiem musi Wam donieść o ciągłey chorobie N. Króla. — Przekonanym iest Xiążę Rejent, iż czule dzielić z nim będziecie żal z powodu nieszczęśliwego i zawczesnego zgonu ukochaney iego i iedyney Córki, Xiężney Karoliny. W tak smutnem zrządzeniu Opatrzności, serce Xięcia Rejenta znayduie pociechę odbieraiąc od wszystkich klas nayszczersze zapewnienia sprawiedliwych ich uczuć w tey poniesioney stracie, i dzielenia oycowskiego iego smutku. Atoli strapiony Xiążę, nie spuścił z oka skutków, iakie ten smutny wypadek zrządzić musi w interessie i przyszłych widokach Królestwa."

„Odebraliśmy rozkaz uwiadomienia WPanów, iż Xiążę Rejent odbiera ciągle od zagranicznych Mocarstw naymocnieysze zapewnienia przyiacielskiego ich sposobu myślenia dla naszego Kraiu, i chęci utrzymania powszechney spokoyności. Z radością może WPanów zapewnić, iż niezmienna nadzieia względem pewnych i wielkich źródeł narodowey naszey pomyślności, nie została bynaymniey zawiedzioną. Poprawy, iakie przeszłego roku w każdey części kraiowego naszego przemysłu nastąpiły, i dzisieyszy stan publicznego naszego kredytu, oczywiście dowodzą, iż trudności, z któremi walczyć potrzeba było, wypływały naywięcey z przemiiaiących przyczyn. Tak ważna odmiana odięła źle myślącym głównieysze środki, iakich używali dla utrzymywania ducha niechęci, który nieszczęściem do czynów buntowniczych i zdradzieckich prowadził. Xiążę Rejent ma niepłonną nadzieię, iż ciągła baczność Urzędników, iako też uczciwość i dobry sposob myślenia Narodu, utrzymaią pokoy i spokoyność, przywrócone w tym Kraiu, i odwrócą wszelkie zamachy na ich zaburzenie."

Mości Panowie Izby Niższey!

„Xiążę Rejent zalecił podać Wam rachunki skarbowe na rok bieżący. Poleca niezmordowaney uwadze Waszey stan publicznych dochodów i wydatków, wielką z tąd czuiąc radość, gdy może Wam oświadczyć, iż od czasu ostatniego zgromadzenia się Waszego w Parlamencie, celnieysze dochody kraiowe coraz się bardziey powiększały."

Milordowie i Mości Panowie!

„Odebraliśmy od Xięcia Rejenta rozkaz uwiadomienia WPanów o zawartym przez niego z Dworami Hiszpańskim i Portugalskim traktacie, względem ważnego przedmiotu zniesienia handlu niewolnikami. Zalecił Xiążę Rejent podać WPanom niewłocznie kopiię traktatu z pierwszym Dworem; każe Wam także udzielić kopiię traktatu z drugim, skoro wymiana zatwierdzeń iego nastąpi. W tych układach starał się Xiążę Rejent, ile tylko okoliczności dozwalały, poprzeć życzenia objęte w adressach obudwóch Izb Parlamentu. Niepłonnie więc tuszy sobie, że Izby chętnie zezwolą na środki, potrzebne do wypełnienia obowiązków, które tym celem na siebie przyiął."

„Zalecił nam Xiążę Rejent zwrócić szczególnieyszą uwagę Waszą na widoczny oddawna brak mieysc do publicznego oddawania czci Bogu, w stosunku do powiększoney i coraz bardziey powiększaiącey się ludności kraiowey. Ważny ten przedmiot poleca Xiążę Rejent Waszey troskliwości, nie wątpiąc bynaymniey, iż przeięci sprawiedliwem uczuciem licznych błogosławieństw, iakie z łaski Boskiey Opatrzności na Kray nasz spłynęły, iesteście przekonani, iż religiyne i moralne zwyczaie Ludu, są naypewnieyszą i naymocnieyszą zasadą publiczney pomyślności."

Po tey mowie, Deputacya Izby Niższey powróciła do swoiey sali, gdzie kilku nowych Członków przepisaną wykonało przysięgę. — Lord Althorpe zapytał się, czyli Ministrowie myślą ieszcze nadal utrzymać zawieszenie aktu Habeas-Corpus, oświadczaiąc, iż w tym razie poda nazaiutrz stosowny wniosek. Odpowiedział Lord Castlereagh, iż wkrótce sam wniesie, aby to zawieszenie ustało. Kilku innych Członków zapowiedziało wnioski względem uchylenia niektórych dawnieyszych ustaw sądowniczych.

X

Dnia 23go i 24go Stycznia stanęła w Kings-Beuch przed Lordem Ellenborougiem wielka liczba ludzi z Manszestru, Derby i innych mieysc, którzy w moc zawieszenia aktu Habeas-Corpus uwięzieni byli, a potem bez formalnego processu i wyroku, lecz tylko pod warunkiem, żeby przez cały rok częścią na pewny dzień, częścią na każde wezwanie stawali przed Sądem, uwolnieni zostali. Wszyscy na to nastawali, aby ich od tak uciążliwych warunków uwolniono, albo żeby ich natychmiast przed Sąd powołano. Gdy im to wszystko odmówiono, żądali, aby na koszt Sądu w Londynie zostać mogli, i podług swoiego stanu utrzymywani byli, a to pod pozorem, że nie mogą na każde zawołanie przed Sądem stawać bez uszczerbku domowych interessów.— Gdy na to odpowiedziano, że im teraz daie się zapewnienie, iż nie będą przywołani, oświadczyli odchodząc, że przyydą domagać się o potwierdzenie tych zapewnień. Gazeta ministeryalna Kuryer na to całe zdarzenie niezmiernie się oburza; uważa ie za część wielkiego owego zamachu, aby prawa osłabić.

Niemcy.

Na tegorocznem pierwszem posiedzeniu Seymu Niemieckiego, wniósł Cesarsko-Austryacki Poseł prezyduiący, że Cesarsko-Rossyyski tayny Radca Anstett oddał mu odpowiedź N. Cesarza Rossyyskiego na list, zawiadomiaiący o ustaleniu się Związku Niemieckiego i zagaieniu Seymu związkowego, którą pomieniony Ces. Austryacki Poseł prezyduiący Seymowi przełożył. Pomieniona odpowiedź ułożoną była w ięzyku Rossyyskim z dołączeniem przełożenia na ięzyk Francuzki; opiewa zaś, iak następuie:

„My z Bożey łaski Alexander Iwszy Cesarz i Samowładca wszech Rossyy etc. etc. Bardzo Wysoki i Swietny Związku Niemiecki! Z żywem ukontentowaniem odebraliśmy list pisany do Nas od Zgromadzenia związkowego przez Prezesa iego, imieniem i ze strony owych Monarchów i wolnych Stanów Niemieckich, którzy stosownie do artykułu 53go Aktu Kongressu Wiedeńskiego z dnia 9go Czerwca 1815go, z sobą się zjednoczyli. W tym liście donosi nam to świetne Zgromadzenie, że się formalnie ustaliło. Ocenienie tego uwiadomienia sprawia Nam szczególnieysze ukontentowanie, tak dla pomyślnego wypadku, który go zrządza, iako też dla skutków, których ustawiczne rozwiianie się ten akt, tak pożądany, obiecuie. Oby te skutki pod opiekę nayuroczystszych obowiązków stawione, spełniły prawne życzenia Narodu Niemieckiego wraz z życzeniami wszystkich Narodów Europeyskich, które przez nierozdzielne węzły pokoiu i zgody braterskiey, na niewzruszonych podstawach Religii boskiego Zbawiciela, ściśle z sobą są zjednoczonemi. Pokóy, pomyślność i nieograniczona niepodległość Związku Niemieckiego, tworzyć będą na przyszłość nowe przedmurze, przeznaczone do zaręczenia bezpieczeństwa Europy. Przez kierunek wszystkich swoich dążeń do celu tak zbawiennego, przyłoży się Zgromadzenie związkowe dzielnie do ustalenia dzieła ręki Wszechmogącego, które powierzone iest wspólney pieczołowitości wszystkich Monarchów, i wszystkich tymże samym celem sprzymierzonych Mocarstw, nie maiących innego celu, iak tylko ustalenie porządku politycznego i towarzyskiego, który traktaty Wiedeńskie i Paryzkie w Europie przywróciły. Jednocząc z tym celem życzenia Nasze, i spodziewaiąc się, że te wysokie przeznaczenia osiągnionemi uyrzemy, poczytuiemy sobie za szczęście, że teraz wezwani iesteśmy do utrzymywania przyiacielskich związków z Bardzo Wysokim i Swietnym Związkiem Niemieckim, zastępowanym przez Seym związkowy, dla którego ninieyszem okazywanie ustawicznego i niezmiennego poważenia Naszego wyrzec, za obowiązek sobie mamy.

Dan w Moskwie dnia 13go Listopada, w roku Zbawienia 1817stym, Panowania Naszego 17stym.

(Podpisano) Alexander.

(Zatwierdzono) Sekretatz Stanu: Hrabia Nesselrode.

W Giessen ogłosił Rząd Wielkiego Xięstwa Heskiego, co następuie: „Władze, do wyyścia powszechney organizacyi o Żydach, maią się trzymać następuiących przepisów, co do przyymowania Żydów pod opiekę praw teraźnieyszych: a) zagraniczni Żydzi handlem bawiący się, maią okazać maiątku 8,000 Złtch, a kraiowi 1,000 Złtch; b) zagraniczni Żydzi za przyięcie pod opiekę, płacą 1,000 Złtch, kraiowi 200 Złt. kaucyi, na pewność wniesienia opłaty za opiekę; c) Żyd staraiący się o prawo opieki, ma złożyć świadectwo wiary godne o swoiem dotychczasowem sprawowaniu się, i nadto dać przekonanie, że po Niemiecku czytać i pisać umie. Co do nabywania własności nieruchomey przez Żydów, pozwolenie na to wtedy tylko udzielane będzie, 1) kiedy nabycie czyni się z publiczney licytacyi; 2) przy nabywaniu domu, ieżeli Żyd nie ma go do umieszczenia swoiey rodziny, lub swoiego rzemiosła; c) przy nabywaniu ziemi tylko pod warunkiem, iż nie tylko sam iey uprawą, ale że i rodzina iego zatrudniać się nią będzie.

Krakow.

Gazeta Krakowska z dnia 8. Lutego zawiera następuiący artykuł o czynnościach Seymu Krakowskiego, zwołanego nadzwyczaynie dla ułożenia zasad do kodexow prawa cywilnego, kryminalnego i procedury:

Na sessyi seymowey dnia 14go z. m. wniesiono: czyli, co do przepisów względem zawierania małżeństwa, oraz co do przeszkod i rozwodu, zachowane bydź maią w prawodawstwie Rzeczypospolitey Krakowskiey, zasady kodexu Austryackiego, czyli zasady kodexu Pruskiego, lub też nakoniec zasady kodexu Franczkiego, dotąd obowiązuiącego? W materyi tey zabierali koleyno głosy JWWW. Reprezentanci: Felix Słotwiński, JX. Jaroński, Mąkolski, Hrabia Antoni Stadnicki, JX. Paszkowicz, Stanisław Mieroszewski, Piekarski i JX. Zarzecki. Po tych głosach, JW. Prezyduiący wezwał Izbę do sekretnego wotowania, po ukończeniu którego 30 głosami przeciwko 8, przyięte zostały co do przepisów względem zawierania małżeństw, tudzież co do przeszkod i rozwodu, w prawodawstwie Rzeczypospolitey Krakowskiey zasady kodexu teraz obowiązuiącego Francuzkiego.

Na temże posiedzeniu zamieniła Izba w prawo: 1.) iż mężczyzna przed skończonym rokiem ośmnastym, a kobieta przed skończonym rokiem piętnastym, nie mogą zawierać małżeństwa; od którego przepisu iednak może Senat Rządzący uwolnić dla ważnych przyczyn, byle zachodziła fizyczna możność do zawarcia małżeństwa. 2.) Dzieci spłodzone przed zawarciem małżeństwa, staią się prawemi przez małżeństwo następnie zawarte oyca i matki, gdy ie uznaią prawnie przed małżeństwem swoiem, albo w samym akcie obchodu małżeńskiego. 3.) Uprawnienie dzieci, reskryptem Senatu Rządzącego nie może nastąpić.

Na posiedzeniu dnia 15go z. m. przedsięwzięty został z porządku Tytuł o prawach między rodzicami i dziećmi, w którym, co do pytania: ieżeli rodzice są różnego wyznania, a między niemi żadna nie zaszła umowa, iakiego maią bydź wyznania dzieci, czyli synowie maią bydź takiego wyznania, iak oyciec, a córki takiego, iak matka? zaszły spory w Izbie prawodawczey, a po kilku głosach przystąpiła Izba do sekretnego wotowania, i 25 głosami przeciwko 6 zamieniła w prawo:

„Jeżeli rodzice są nie iednego wyznania Chrześciiańskiego, i między niemi nie ma umowy, w iakiey religii dzieci maią bydź wychowane, natenczas synowie maią bydź wyznania takiego, iak oyciec, a córki takiego, iak matka.“

W ciągu dalszym uchwalono iednomyślnie;

1.) Lata rozeznania (anni discretionis) co do przeyścia z religii niechrześciiańskiey do Chrześciiańskiey, zaczynaią się z rokiem szesnastym skończonym. — 2.) Po dopełnieniu lat rozeznania, dzieci mogą sobie stan obierać, i ieżeli rodzice nie zezwalaią, udawać się do Sądu. — 3.) Rodzice nie mogą bydź sądownie za życia do dania córce posagu niewolonemi. — 4.) Dziecięciu z nieprawego łoża, nie wolno poszukiwać oycowstwa.

Co do oznaczenia, czyli dziecięciu z nieprawego łoża uznanemu, alimenta od oyca należą dłużey, iak do roku czternastego, Izba 16 głosami przeciwko 15 zamieniła w prawo: iż dziecięciu z nieprawego łoża uznanemu, alimenta od oyca należą się dłużey, iak do roku czternastego.

W Tytule o przysposobieniu, uchwalono iednomyślnie, iż małoletni może bydź przysposobionym za poprzedzaiącem zezwoleniem rodziców, a w braku tychże za zezwoleniem opieki.

W Tytule o Opiekach, uchwalono iednomyślnie: 1.) Będą Rady familiyne do zarządzania interessami małoletnich pod przewodnictwem Sędziego Pokoiu. 2.) Opiekun obowiązany zdawać rachunki co rok. Co do pytania, czyli do opieki prawney bliższym iest dziad oyczysty, lub też matka, JW. JX. Dubiecki, Reprezentant Gminy 6stey Miasta Krakowa, z powodu, iż po śmierci oyca spada władza oycowska na dziada, wniósł: ażeby do opieki prawney bliższym był dziad oyczysty, iak matka. JW. Felix Słotwińsski, Reprezentant Gminy okręgu Chrzanów, dowodził przeciwnie z prawa natury, którego ustawy cywilne gwałcic nie mogą, iż w opiece prawney, do opieki bliższą iest matka.— Przystąpiono do sekretnego wotowania, i po obliczeniu wotów 29 głosami przeciwko 2 zamieniła Izba w prawo: Do opieki prawney bliższą iest matka, niż dziad oyczysty. — Następnie uchwalono iednomyślnie: iż marnotrawca podlega kurateli z nayściśleyszem ograniczeniem.

W Części IIgiey Kodexu Cywilnego w Tytule o rzeczach, Izba iednomyślnie zamieniła w prawo:

1.) Kopalnie iakiegokolwiek bądź rodzaiu (wyiąwszy złoto, srebro i sól) nie należą pomiędzy tak zwane Regalia prawa rządowe. — 2.) Żadna część znalezionego skarbu nie przypada na rzecz Skarbu publicznego. — 3.) Połowa znalezionego skarbu należy się od

właściciela rzeczy, temu co skarb znalazł. — 4.) Znaydujący rzecz iaką po upłynieniu zwyczaynego czasu przedawnienia, może ią nabydź prawem własności.

Na sessyi dnia 19go z. m. w Tytule o Zastawie, co do pytania, czyli Dokument chociaż nie sądownie, i nie autentycznie, lecz prywatnie spisany, do ksiąg hipoteki wciągniony bydź może, lub nie? uchwaliła Izba większością 18 głosów przeciw 13, iż wciągniony bydź nie może.

Daley uchwalono iednomyślnie:

1.) Prenotacya prawa dopiero maiącego bydź ewinkowanem, ma mieysce w księgach hipoteki. — 2.) Rozciągnienie hipoteki bez zezwolenia dłużnika, nie ma mieysca. — 3.) Hipoteka umowna, do nieruchomości niewymienioney rozciągnioną bydź nie może. — Sądowa zaś hipoteka, to iest z wyroku, rozciągnioną bydź może. — 4.) Summy hipotekowane, stanowią przedmiot hipoteki, tak, iż na nich zapisanie hipoteki (super intabulatio) ma mieysce. — 5.) Nie będą prawemi hipoteki tayne, bez żadnego tytułu do hipoteki wciągnione.

W Tytule o Służebnościach, zamieniła Izba prawodawcza iednomyślnie w prawo: Dla nabycia prawa służebności do rzeczy nieruchomey, potrzebne iest wpisanie takowego prawa do ksiąg hipoteki.

W Tytule IX. o Testamentach i spadkach uchwalono:

1.) Oprócz testamentów pisemnych, dopuszczone także będą testamenia słowne.

2.) Osoby zakonne w przypadkach szczególnych, iako to, zniesionego zakonu, fundacyi, klasztoru, albo gdy posiadaią beneficia, lub też dochody do świeckiego urzędu przywiązane, mogą testamentem rozporządzać o swoim maiątku.

Co do pytania 3go: czyli uznany sądownie za marnotrawcę, może testamentarnie całym swoim maiątkiem rozporządzać lub nie? Izba większością 18 kresek przeciw 14 uchwaliła: iż może rozporządzać; — a daley zamieniła iednomyślnie w prawo:

4.) Substytucya fideikommissoryyna, nie ma mieysca daley nad drugi stopień substytucyi.

5.) Rodzice co do maiątku po nich zostać się maiącego, mogą robić pupilarną substytucyę na taki przypadek, gdyby ich dziecię umarło przed rokiem 14, albo w niemożności zrobienia testamentu.

6.) Takowa substytucya nie może mieć mieysca, co do maiątku, któryby zkądinąd dziecięciu przypadł.

7.) Spadku bez poprzedzaiącego sądowego przyznania, nie można w posiadanie obeymować, legata zaś można. Poczem odłożone zostało posiedzenie do dnia następuiącego.

Rossya.

W gazecie, le Conservateur Impartial, czytamy z Petersburga pod 17. (29.) Stycznia, co następuie: „Mieszkańcy tuteyszey stolicy, byli wczora szczęśliwi oglądać N. Cesarza Jmci, przybywaiącego z Moskwy, po cztero-miesięczney tu niebytności."

Pan Kotzebue (syn znanego pisarza Niemieckiego Kocebnego), Kapitan, należący do Poselstwa Rossyyskiego przy Dworze Perskim, otrzymał od Szacha order Lwa i Słońca dyamentami osadzony z reskryptem, w którym między innemi wyrażono: „Między osobami, które towarzyszyły nayświetnieyszemu, naywyższemu, naydostoynieyszemu Posłowi, naymędrszemu, naymożnieyszemu, nayprzezornieyszemu, naywalecznieyszemu Posłańcowi Dworu Cesarskiego, ozdobionemu wstęgami i łaskami Alexandra, maiącemu znaki chwały i władzy, Jenerałowi-Porucznikowi Jermołowi, znaydował się bardzo godny chwały, y ostropny Chrześciianin zalecaiący się, Kotzebue, maiący rangę Kapitana; Architekt, który podobny do kompasu, trzyma pokorną głowę ku ziemi posłuszeństwa, iako zakład przyiaźni dwóch odwiecznych Mocarstw, które nakształt punktu nie zbaczaią nigdy z linii poświęcenia się; ale figury iego zasług i przymioty znakomite, okazuią znaki i ślady iego czynności. Zatem odznaczyliśmy go, przyozdabiaiąc go orderem Lwa i Słońca, i rozkazuiemy naychwalebnieyszym, szacownym i fortunnym Pisarzom nayszczęśliwszey Kancellaryi, zapisać ten znak odznaczenia do Archiwów naszego Państwa."

Przyiechali do Lwowa dnia 18go Lutego.

W. Chmilewski Wicenty, z Jaryczowa. — JW. Łoś Marcelli Hrabia, z Narola —. W. Pleszczyński Stanisław, z Kłodzienki. — W. Söldenhof Aloizy, z Dukli.

Wyiechali ze Lwowa dnia 18go Lutego.

W. Listowski, do Jasinowa. — W. Perekładowski, do Tarnopola. — W. Signio Leopold, do Stanisławowa. — W. Semianowski, do Sambora. — W. Strzelecki, do Przemyśla. — W. Tchorznicki, do Żółkwi.